

Briuselis, 2019 02 13
COM(2019) 81 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
dėl netiesioginių įsipareigojimų, galinčių turėti įtakos valstybių biudžetams

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl netiesioginių įsipareigojimų, galinčių turėti įtakos valstybių biudžetams

TURINYS

1. PAGRINDINIAI FAKTAI	2
2. EUROSTATO DUOMENŲ RINKIMO PAGAL TARYBOS DIREKTYVĄ 2011/85/ES APŽVALGA	3
2.1. Duomenų teikimas pagal Direktyvos 2011/85/ES 14 straipsnio 3 dalį	3
2.2. Savalaikiškumas	3
2.3. Rodiklių aprašas	4
2.3.1. Vyriausybės garantijos	4
2.3.2. Nebalansinės VPSP	4
2.3.3. Neveiksnios valdžios sektoriaus paskolos	5
2.3.4. Valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, (viešųjų bendrovių) įsipareigojimai	5
3. EUROSTATO SĄLYGINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ DUOMENŲ RINKIMO REZULTATAI	7
3.1. Duomenų išsamumas ir aprėptis	7
3.1.1. Vyriausybės garantijos	7
3.1.2. Nebalansinės VPSP	8
3.1.3. Neveiksnios paskolos	8
3.1.4. Valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, įsipareigojimai	8
3.2. Duomenų palyginamumas	8
4. KITI EUROSTATO RENKAMI DUOMENYS	9
4.1. Valdžios sektoriaus sąlyginiai įsipareigojimai finansų sektoriui	9
4.2. Kiti Eurostato duomenų šaltiniai	9
5. IŠVADOS	10

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Reglamento (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje¹ (toliau – 2010 m. ESS) 11 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija iki 2018 m. Europos Parlamentui ir Tarybai pateiktų dar vieną ataskaitą, kurioje įvertinama, kokių mastu Komisijos (Eurostato) paskelbta informacija apie išsipareigojimus atspindi netiesioginių išsipareigojimų, įskaitant sąlyginius išsipareigojimus, nepriskirtų valdžios sektoriui, visumą. Ankstesnė Komisijos (Eurostato) ataskaita šiuo klausimu paskelbta 2015 m.² ir joje pateikta tame etape turėta informacija apie viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes (VPSP) ir kitus netiesioginius išsipareigojimus, įskaitant valdžios sektoriui nepriskirtus sąlyginius išsipareigojimus.

Išsipareigojimai vadinami *sąlyginiais*, jei jie yra ne faktiniai, bet tik galimi. Šios informacijos rinkimo svarba aiškiai pripažinta 2010 m. ESS A priedo 5.11 punkte: „*Nepaisant to, kad sąlyginis turtas ir sąlyginiai išsipareigojimai neįrašomi į sąskaitas, jie svarbūs formuojant politiką ir atliekant analizę, todėl jų informaciją reikia rinkti ir teikti kaip papildomus duomenis. Nors dėl sąlyginio turto ir sąlyginių išsipareigojimų galiausiai gali ir nereikėti atlikti mokėjimų, didelis tokių neapibrėžtumų mastas gali parodyti, kad juos siūlantys vienetai susiję su nepageidautinu rizikos lygiu.*“

Taip pat pažymėtina, kad sąlyginiai išsipareigojimai nėra įtraukiami į valdžios sektoriaus skolą, kaip apibrėžta Tarybos reglamente (EB) Nr. 479/2009 dėl Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo³.

Šioje ataskaitoje pateikiama atnaujinta Eurostato turimos informacijos apžvalga. Daugiausia dėmesio skiriama sąlyginių išsipareigojimų duomenims, kuriuos Eurostatas surinko pagal 2011 m. taikytą ES ekonomikos valdymo stiprinimo programą (šešių dokumentų rinkinį), visų pirma pagal Direktyvą 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms⁴ surinktiems duomenims. Šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalyje nustatyti nauji valstybėms narėms taikomi statistikos reikalavimai:

„Valstybės narės skelbia svarbią informaciją apie visų valdžios sektoriaus subsektorių sąlyginius išsipareigojimus, įskaitant vyriausybės garantijas ir neveiksnias paskolas, kurie gali turėti didelį poveikį valstybės biudžetui, ir apie išsipareigojimus, susijusius su valstybinių įmonių veikla, įskaitant jų apimtį. Valstybės narės taip pat skelbia informaciją apie valdžios sektoriaus finansuojamo privačių ir valstybinių įmonių kapitalo dalis, jei sumos ekonominiu požiūriu yra didelės.“

¹ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1).

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1435910317596&uri=CELEX:52015DC0314>

³ 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 479/2009 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo, OL L 145, 2009 6 10, p. 1.

⁴ 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms, OL L 306, 2011 11 23, p. 41.

Pagal minėtąją direktyvą renkami duomenys yra pagrindinis informacijos, susijusios su valdžios sektoriaus sąlyginiais išipareigojimais valstybėse narėse, šaltinis. Be to, ribotos ir (arba) konfidencialios informacijos apie tam tikrų rūšių sąlyginius išipareigojimus teikiama ir kituose Eurostato duomenų rinkiniuose (t. y. *papildomoje finansų krizei skirtoje lentelėje ir su PDP susijusiame klausimyne*). Šioje ataskaitoje taip pat bus pristatyta iš šių šaltinių gaunamos informacijos aprėptis.

2. EUROSTATO DUOMENŲ RINKIMO PAGAL TARYBOS DIREKTYVĄ 2011/85/ES APŽVALGA

2.1. Duomenų teikimas pagal Direktyvos 2011/85/ES 14 straipsnio 3 dalį

Dėl direktyvoje nustatytų statistikos reikalavimų įgyvendinimo visuotinai susitarta bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir Ekonomikos ir finansų reikalų generaliniu direktoratu Eurostato įsteigtoje darbo grupėje⁵. Darbo grupės galutinėje ataskaitoje pateiktas, *inter alia*, šablonų rinkinys ir susijusios pastabos, kuriose nurodyta valstybių narių ir Eurostato sąlyginių išipareigojimų duomenų rengimo metodika, privalomos informacijos aprėptis, taip pat šių duomenų skelbimo periodiškumas ir savalaikiškumas.

Toje ataskaitoje nurodyta, kad Eurostatas rinks ir skelbs tam tikrus su sąlyginiais išipareigojimais susijusius rodiklius, t. y. *vyriausybės garantijas, nebalansines viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes (VPSP), valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui (viešųjų bendrovių), išipareigojimus ir neveiksnius paskolas (valstybinį turtą)*. Valstybės narės turėtų skelbti tuos pačius nacionalinio lygmens rodiklius, taip pat duomenis apie valdžios sektoriaus finansuojamą bendrovių kapitalo dalį.

Reikiami Eurostato duomenų rinkimo sistemų pakeitimai įtvirtinti į PDP klausimyną įtraukus priedą pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2009 8 straipsnio 2 dalies d punkto nuostatas. Šablonai ir įgyvendinimo gairės pateikti 2013 m. liepos 22 d. Eurostato sprendime „*Su PDP susijusio klausimyno priedas dėl sąlyginių išipareigojimų ir galimų prievolių*“⁶. Šiame sprendime taip pat nurodyta, kad valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui (viešųjų bendrovių), išipareigojimų duomenis Eurostatas rengs remdamasis pagal 2011 m. pradėtą taikyti Valdžios sektoriaus kontroliuojamų vienetų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, klausimyną jau surinkta informacija⁷.

Visi rodikliai Eurostatui turi būti nurodomi pavienių valdžios sektoriaus subsektorių lygmeniu milijonais nacionalinės valiutos vienetų. Kartu su šiais duomenimis Eurostatui turi būti pateikiami metaduomenys, kuriais paaiškinamas duomenų išsamumas, apibrėžtys, įverčių taikymas ir savalaikiškumas.

2.2. Savalaikiškumas

Su PDP susijusio klausimyno priedą dėl sąlyginių išipareigojimų ir galimų prievolių nacionalinė statistikos institucija Eurostatui turėtų pateikti kasmet iki T metų gruodžio 31 d. Duomenys turėtų apimti bent ketverius metus (nuo T-1 iki T-4), taip

⁵ 2012 m. surengti trys darbo grupės posėdžiai: birželio 29 d., rugsėjo 5 d. ir lapkričio 6 d.

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2041337/ESTAT-decision-Suppl-on-conting-liab-EDP-Q.pdf/0b35165a-ee53-470a-a15a-7beaa98aac8b>

⁷ Šį klausimyną 2011 m. teigiamai įvertino Pinigų, finansų ir mokejimų balanso statistikos komitetas. Duomenys renkami kasmet ir pirmą kartą perduoti 2012 m. gruodžio mėn.

pat savanoriškai gali būti teikiami peržiūrėti senesni duomenys (T-5 metų ir senesni). *Valdžios sektoriaus kontroliuojamų vienetų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, klausimyną* reikėtų pateikti iki to paties termino ir jame turėtų būti pateikti T-1 metų duomenys (arba T-2 metų, jeigu nėra naujesnių duomenų).

2.3. Rodiklių aprašas

Šiame skirsnyje pristatomos sutartos sąlyginių išsipareigojimų duomenų skelbimo sąvokos ir jų apibrėžtys, o tai, kaip valstybės narės jas taiko Eurostatui teikiamuose duomenyse, aprašyta 3 skirsnyje. Pažymėtina, kad toliau nurodyti rodikliai yra nevienodi ir gali turėti skirtingą poveikį viešiesiems finansams. Be to, kai kuriais atvejais tą pačią fiskalinę riziką gali nurodyti du ar daugiau rodiklių. Pavyzdžiui, kai vyriausybė garantuoja valdžios sektoriaus kontroliuojamo subjekto, kuris klasifikuojamas kaip nepriklausantis valdžios sektoriui, išsipareigojimo įvykdymą, informacija apie galimą riziką įtraukiama ir į pateikiamus *garantijų* duomenis, ir į *valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, išsipareigojimų* duomenis. Todėl, jeigu bendra viešiesiems finansams kylanti rizika būtų vertinama susumuojant rodiklius, tikėtina, kad galimas poveikis būtų pervertintas.

2.3.1. Vyriausybės garantijos

Eurostatas renka informaciją apie mokėtiną valdžios sektoriaus suteiktų garantijų sumą. Teikiami duomenys susiję tik su garantijomis, suteiktomis vienetams, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui. Informacija, išskyrus daugumai valstybių narių neaktualią informaciją, susijusią su socialinės apsaugos fondais, suskirstoma pagal subsektorius. Duomenys išreiškiami nominaliaja verte.

Duomenys susiję ir su vienkartinėmis, ir standartinėmis garantijomis. Vienkartinė garantija apibrėžiama kaip atskira garantija, kai garantai negali patikimai įvertinti reikalavimų rizikos. Vienkartinės garantijos yra susijusios su skolos priemonėmis (pvz., paskolomis, obligacijomis). Duomenys yra susiję su valdžios sektoriaus vienetų garantuojama bendra skola, išskyrus valdžios sektoriaus jau prisiimtą skolą, kaip įtraukta į 2010 m. ESS sąskaitas. Papildomai suskirstyti viešosioms bendrovėms ir finansų bendrovėms suteiktų vienkartinų garantijų duomenys.

Standartinėmis garantijomis vadinamos garantijos, kurių išleidžiama daug, paprastai palyginti nedidelėmis sumomis ir vienodomis sąlygomis. Neįmanoma tiksliai įvertinti kiekvienos paskolos išsipareigojimų neįvykdymo rizikos, bet įmanoma įvertinti, kiek iš daugybės tokių paskolų išsipareigojimų bus neįvykdyta. Prie šių paskolų priskiriamos, pvz., hipotekos paskolų garantijos, studentų paskolų garantijos ir pan. Duomenys apie standartines garantijas apima visą turtą, kuriam taikoma ši priemonė.

2.3.2. Nebalansinės VPSP

Valdžios sektoriaus nebalansiniuose straipsniuose įrašytų viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės (VPSP)⁸ turtas nelaikomas ekonominiu požiūriu nuosavybės teise priklausančiu valdžios sektoriui, o bendrasis pagrindinio kapitalo formavimas neįtraukiamas kaip valdžios sektoriaus išlaidos tuo metu, kai jos patiriamos.

⁸ Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės (VPSP), kaip apibrėžta 2010 m. ESS A priedo 20.276 punkte ir išsamiau paaiškinta [Eurostato Valdžios sektoriaus biudžeto deficito ir skolos vadovo](#) VI.4 dalyje.

Eurostatas renka visų nebalansiniuose straipsniuose įrašytų neįvykdytų įsipareigojimų duomenis. Jie turėtų būti išreiškiami koreguota kapitalo verte, atitinkančia pradinę sutartyje numatytą kapitalo vertę, laikui bėgant laipsniškai mažinamą ekonominio nuvertėjimo suma, apskaičiuojama remiantis faktinių duomenų įverčiais. Koreguota kapitalo vertė atitinka dabartinę turto vertę tuo metu, kai teikiami duomenys. Šią sumą sudaro bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo įvertis ir skolos poveikis, jei valdžios sektorius turėtų perimti turtą sutarties galiojimo laikotarpiu. Renkami valdžios sektoriaus duomenys ir visų subsektorių duomenys, kurie teikiami nominaliąja verte.

2.3.3. *Neveiksnios valdžios sektoriaus paskolos*

Renkama informacija apie valdžios sektoriaus suteiktas neveiksnius paskolas (valstybinį turtą). Paskola yra neveiksni, kai 90 dienų ar ilgiau vėluojama mokėti palūkanas arba pagrindinę paskolos dalį, 90 dienų ar ilgesnio laikotarpio mokėtinos palūkanos buvo kapitalizuotos, refinansuotos ar atidėtos susitarimu arba mokėjimai vėluoja mažiau nei 90 dienų, bet yra kitų patikimų priežasčių (pvz., debitorius kreipėsi dėl bankroto paskelbimo) abejoti, ar bus grąžinta visa paskola. Duomenys išreiškiami nominaliąja verte. Teikiami konsoliduotieji valdžios sektoriaus duomenys ir pagal subsektorius suskirstyta išsami informacija.

2.3.4. *Valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, (viešųjų bendrovių) įsipareigojimai*

Valdžios sektoriaus kontroliuojami subjektai – vienetai, kurių bendrąją veiklos politiką arba programą gali nustatyti valdžios sektorius (2010 m. ESS A priedo 20.18 punktas)⁹. Daugeliu atvejų šie valdžios sektoriaus kontroliuojami subjektai (viešosios bendrovės) klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, atsižvelgiant į jų, kaip rinkos vienetų, veiklos pobūdį.

Valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, (viešųjų bendrovių) įsipareigojimai paprastai apibrėžiami remiantis bendrovių verslo sąskaitomis kaip įsipareigojimų likutis metų pabaigoje. Valstybės narės gali pasirinkti taikytiną duomenų teikimo koncepciją: verslo sąskaitų koncepciją (ją taikant įtraukiami visi įsipareigojimai iš bendrovės finansinių ataskaitų) arba nacionalinių sąskaitų koncepciją (ją taikant neįtraukiamos kitos mokėtinos sumos). Taip pat galima teikti skolos pozicijų pagal Maastrichto kriterijus įsipareigojimų duomenis (jei šių duomenų turima).

Duomenys yra susiję su valdžios sektoriaus kontroliuojamais vienetais, kurie praneša apie didesnius kaip 0,01 proc. BVP įsipareigojimus ir pagal 2010 m. ESS klasifikuojami kaip priklausantys ne finansų bendrovių ir finansų bendrovių bei likusio pasaulio sektoriams. Teikiami ne konsoliduotųjų grupės sąskaitų, bet pavienių vienetų duomenys.

Duomenys suskirstomi į finansinėje veikloje dalyvaujančių vienetų įsipareigojimus¹⁰ ir kitoje veikloje dalyvaujančių vienetų, įskaitant nuostolingai veikiančius ne finansų vienetus, įsipareigojimus. Be to, iš duomenų taip pat galima nustatyti kontroliuojančią valdžios sektoriaus subsektorių.

⁹ Siekiant nustatyti valdžios sektoriaus kontrolę, reikia atsižvelgti į tam tikrus rodiklius (kiekvienas kriterijus išsamiai apibrėžtas 2010 m. ESS A priedo 20.309 punkte).

¹⁰ Finansų veikloje dalyvaujančių vienetų įsipareigojimai priskiriami prie šių NACE kategorijų: 64 – Finansinių paslaugų veikla, išskyrus Centrinį banką, 65 – Draudimo veikla, 66 – Pagalbinė finansinių paslaugų veikla.

3. EUROSTATO SĄLYGINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ DUOMENŲ RINKIMO REZULTATAI

Pirmą kartą duomenys perduoti 2014 m. gruodžio mėn. ir nuo tada duomenys reguliariai renkami kasmet. Eurostatas sistemingai stebėjo, kaip valstybės narės laikosi darbo grupės gairių, atkreipė dėmesį į tobulintinas sritis ir paragino valstybes nares gerinti duomenų kokybę. Tolesnėse dalyse, atsižvelgiant į 2017 m. duomenų rinkimo rezultatus, supažindinama su padėtimi, susijusia su duomenų išsamumu ir aprėptimi.

Visos valstybės narės *Priedą dėl sąlyginių įsipareigojimų ir galimų prievolių* Eurostatui pateikė maždaug iki jo pateikimo termino – 2017 m. gruodžio mėn. pabaigos. 2018 m. sausio 29 d. Eurostatas savo duomenų bazėje¹¹ paskelbė duomenis milijonais nacionalinės valiutos vienetų ir procentine BVP dalimi¹², taip pat susijusius metaduomenis ir su konkrečiomis šalimis susijusias išnašas¹³. Taip pat buvo paskelbtas susijęs pranešimas spaudai¹⁴. Pagrindiniai rezultatai pristatomi šios ataskaitos 1 priede.

3.1. Duomenų išsamumas ir aprėptis

Visos valstybės narės pateikė užpildytą Priedą dėl sąlyginių įsipareigojimų ir galimų prievolių ir atsakymus į Valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, klausimą. Duomenų išsamumas skiriasi atsižvelgiant į rodiklį ir valstybes nares.

3.1.1. Vyriausybės garantijos

Visos valstybės narės pateikė privalomus visų 2013–2016 m. valdžios sektoriaus vyriausybės garantijų duomenis. Daugumos valstybių narių pateikti duomenys laikomi pakankamai išsamiais ir pakankamos aprėpties. Trys valstybės narės – Graikija, Prancūzija ir Italija – turėtų pateikti dar nepateiktus vietos valdžios subsektoriaus duomenis ir užtikrinti, kad jie būtų išsamesni.

Čekijos duomenys apie įmones, įtrauktas į valdžios sektorių, nėra visiškai išsamūs, tačiau apima visus svarbius subjektus. Vengrijos pateikti centrinės biudžetinės bei vietos valdžios ir didelių perklasifikuotų valstybės valdomų bendrovių duomenys yra išsamūs, tačiau nerenkami duomenys apie suteiktas garantijas iš neseniai perklasifikuotų teisės aktais nustatytų garantijų fondų ir perklasifikuotų mažųjų valstybės arba vietos valdžios valdomų viešųjų bendrovių bei ne pelno institucijų, taip pat neplanuojama rinkti administracinių ar statistinių duomenų iš perklasifikuotų mažų vienetų. Suomijos pateikti vietos valdžios sektoriaus duomenys nėra visiškai konsoliduoti.

Kai kurios valstybės narės (Danija, Kroatija ir Lenkija) nėra pateikusios duomenų apie vietos valdžios sektoriaus standartines garantijas, tačiau, atsižvelgiant į bendrą garantijų lygį, sumų poveikis neturėtų būti labai didelis.

¹¹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/data/database>

¹² Apskaičiuojant rodiklius remtasi 2017 m. spalio mėn. pranešimuose pagal pirmojo deficito procedūrą pateiktais BVP duomenimis.

¹³ http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/gov_cl_esms.htm ir <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/6611302/Contingent-Liabilities-Footnotes.pdf>

¹⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8624398/2-29012018-AP-EN.pdf/ee504046-6ccc-4b79-8dfb-7a5e1d38328f>

3.1.2. *Nebalansinės VPSP*

Visos valstybės narės pateikė privalomus 2013–2016 m. laikotarpio duomenis apie nebalansines VPSP. Daugumos valstybių narių pateikti duomenys laikomi pakankamai išsamiais ir pakankamos aprėpties. Slovėnija ir Jungtinė Karalystė turėtų pateikti dar nepateiktus vietos valdžios sektoriaus duomenis, tačiau manoma, kad nenurodytos sumos neturėtų būti didelės. Suomijos pateikti vietos valdžios sektoriaus duomenys taip pat gali būti nepakankamos aprėpties.

3.1.3. *Neveiksnios paskolos*

Dar reikia gerokai padidinti duomenų apie neveiksnius paskolas išsamumą ir aprėptį. Nurodyto 2013–2016 m. laikotarpio duomenis pateikė 24 valstybės narės. Keturios valstybės narės – Belgija, Prancūzija, Kroatija ir Kipras – vis dar neteikia informacijos apie neveiksnius valdžios sektoriaus paskolas.

Be to, Italijos, Portugalijos ir Suomijos pateikti duomenys yra nepakankamos aprėpties. Graikijos pateikti duomenys neapima socialinės apsaugos sektoriaus, o Ispanijos ir Jungtinės Karalystės atveju nepakankamos aprėpties yra vietos valdžios sektoriaus duomenys, tačiau manoma, kad nenurodytos sumos neturėtų būti didelės.

3.1.4. *Valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, įsipareigojimai*

Visos valstybės narės atsakė į Eurostato parengtą valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų klausimyną, kuriuo remiantis apskaičiuojamos valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, įsipareigojimų duomenų eilutės. Daugumos valstybių narių duomenys yra susiję su 2016 m., išskyrus Čekiją, Prancūziją, Vokietiją, Austriją ir iš dalies – Italiją ir Maltą, kurių duomenys yra susiję su 2015 m. Dauguma valstybių narių pateikė išsamius duomenis, apimančius visus kontroliuojančius valdžios sektoriaus subsektorius, tačiau kai kuriais atvejais dar yra ką tobulinti.

Prancūzijos ir Airijos pateikti vietos valdžios sektoriaus duomenys yra nevisiškai išsamios aprėpties. Graikijos ir Belgijos atveju yra mažų valdžios sektoriaus kontroliuojamų vienetų, kurie neįtraukti į pateiktus duomenis, tačiau manoma, kad nenurodytos sumos neturėtų būti didelės. Į Lenkijos duomenis neįtraukti vienetai, kuriuose dirba mažiau nei 10 asmenų.

3.2. **Duomenų palyginamumas**

Sąlyginių valdžios sektoriaus įsipareigojimų duomenys yra susiję su konkrečiomis šalimis ir glaudžiai susiję su valstybės narės ekonomikos, finansų ir teisine sistema. Renkant šiuos duomenis padaryta didelė pažanga duomenų aprėpties ir išsamumo srityje. Vis dėlto, kaip aprašyta pirmiau ir išsamiau nurodyta kartu su valstybių narių duomenimis paskelbtose išnašose, kai kurių valstybių narių pateiktų duomenų aprėptis dar nėra visiškai išsami.

Apskritai vyriausybės garantijų, neveiksnių paskolų ir nebalansinių VPSP palyginamumas gana geras, o viešųjų bendrovių įsipareigojimų – ribotas.

Šio rodiklio atveju, analizuojant visų valstybių narių duomenis, be problemų, susijusių su duomenų aprėptimi, reikėtų atsižvelgti ir į kitus aspektus. Pirmiausia, viešųjų bendrovių įsipareigojimų duomenys yra nekonsoliduoti, taigi iš dalies šie vienetai galėjo turėti įsipareigojimų tos pačios įmonių grupės subjektams, o iš pateiktų duomenų šių sumų neįmanoma nustatyti. Antra, surinkti duomenys yra susiję tik su

įsipareigojimais, neužskaitytais atsižvelgiant į turtą. Šis aspektas labai svarbus finansų įstaigų atveju, nes jų turto ir skolinių įsipareigojimų sumos paprastai yra didelės. Be to, kai kurios valstybės narės turi daugiau valdžios sektoriaus kontroliuojamų ir finansinių paslaugų teikimo veikloje dalyvaujančių subjektų nei kitos, todėl jos nurodo didesnius įsipareigojimus nei tos, kuriose tokių subjektų nėra visai arba yra labai mažai. Be to, kai kurių valstybių narių atveju didelė įsipareigojimų, apie kuriuos pranešė finansų įstaigos, dalis yra susijusi su namų ūkių arba kitų privačiojo ar viešojo sektoriaus subjektų valstybiniuose bankuose laikomais indėliais.

Taip pat pažymėtina, kad, rengdamos duomenis apie viešųjų bendrovių įsipareigojimus, valstybės narės galėjo rinktis, kurią – verslo sąskaitų ar nacionalinių sąskaitų – koncepciją taikyti. Remdamosi verslo sąskaitų apibrėžtimis, valstybės narės įtraukė visus įsipareigojimus iš bendrovės finansinių ataskaitų, taip pat įsipareigojimus, susijusius su straipsniu „Kitos mokėtinos sumos“. Dauguma valstybių narių įsipareigojimų duomenis pateikė taikydamos šį metodą. Vis dėlto kelios valstybės narės (Ispanija, Belgija, Nyderlandai ir Slovakija) pateikė informaciją apie įsipareigojimus pagal Maastrichto kriterijus, visų pirma duomenis apie įsipareigojimus, susijusius su valiuta ir indėliais, skolos vertybiniais popieriais ir paskolomis (kaip apibrėžta 2010 m. ESS), neįtraukdamos straipsnio „Kitos mokėtinos sumos“.

4. KITI EUROSTATO RENKAMI DUOMENYS

4.1. Valdžios sektoriaus sąlyginiai įsipareigojimai finansų sektoriui

Nuo 2009 m. spalio mėn. Eurostatas, taikydamas „Papildomą lentelę, skirtą valdžios sektoriaus veiksmams, susijusiems su parama finansų įstaigoms“¹⁵, reguliariai (du kartus per metus kiekviename pranešime pagal PDP¹⁶) renka informaciją apie valdžios sektoriaus sąlyginius įsipareigojimus. Šioje lentelėje pateikiami duomenys, susiję su tikroju ir galimu paramos, teikiamos finansų įstaigoms, poveikiu valdžios sektoriaus deficitui ir skolai.

Eurostato svetainėje¹⁷ skelbiama su finansų sektoriumi susijusi kiekvienos ES valstybės narės informacija apie valdžios sektoriaus sąlyginius įsipareigojimus, įskaitant apibendrinamąją lentelę, kurioje pateikiami suvestiniai ES ir euro zonos duomenys; ši informacija susijusi su 2007–2017 m.

4.2. Kiti Eurostato duomenų šaltiniai

Kai kuriuos vyriausybės garantijų ir nebalansinių VPSP duomenis Eurostatas daugiau kaip dešimtį metų renka taip pat naudodamasis PDP klausimynų lentelėmis (jos nėra viešos), kurios teikiamos kartu su pranešimu pagal PDP. Renkama informacija skirta ne skelbti, bet Eurostato vidaus tikslais, siekiant užtikrinti

¹⁵ Papildomos lentelės duomenys renkami pagal Eurostato 2009 m. liepos 15 d. sprendimą dėl statistikos duomenų, susijusių su valstybės intervencija finansų įstaigoms ir finansų rinkoms paremti finansų krizės metu, registravimo. Daugiau informacijos pateikta dokumente „Eurostato papildoma lentelė, skirta valdžios sektoriaus veiksmams, susijusiems su parama finansų įstaigoms. Informacinis pranešimas (2018 m. balandžio mėn.)“ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/8441002/Background-note-on-gov-interventions-Apr-2018.pdf/54c5e531-688b-427b-80a1-46e471f3a54b>.

¹⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit-procedure/edp-notification-tables>

¹⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit/supplementary-tables-financial-crisis>

pranešimų pagal PDP kokybę. Be to, suvestiniai valstybės garantijų duomenys taip pat renkami naudojant metinį valdžios sektoriaus skolos struktūros klausimyną, kuris skelbiamas Eurostato svetainėje praėjus maždaug T+6 mėn. nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos¹⁸.

5. IŠVADOS

Pagal Tarybos direktyvą 2011/85/ES renkant sąlyginių įsipareigojimų duomenis pagerėjo galimybės susipažinti su informacija apie netiesioginius valdžios sektoriaus įsipareigojimus. Kol nebuvo įgyvendinta ši direktyva, Eurostatas rinkdavo tik kai kuriuos, daugiausia neviešus garantijų ir nebalansinių VPSP duomenis. Nuo tada, kai buvo parengta darbo grupės ataskaita, valstybės narės nacionaliniu lygmeniu pradėjo darniai skelbti ir Eurostatui teikti išsamią susijusių informaciją. Nuo pirmojo duomenų rinkimo 2014 m. kelios valstybės narės peržiūrėjo ir patikslino pateiktus duomenis, kad jie geriau atitiktų darbo grupės gaires. Šiame etape su dauguma rodiklių susiję daugumos šalių duomenys yra išsamūs ir gana plačios aprėpties. Eurostatas labai vertina valstybių narių pastangas ir palankiai vertina pasiektus rezultatus.

Vis dėlto, kaip nurodyta pirmiau, kai kuriais atvejais duomenys dar nėra visiškai išsamūs. Visų pirma dar reikia išsamesnių duomenų apie neveiksnias paskolas ir valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, įsipareigojimus. Eurostatas toliau bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad šiems rodikliams parengti naudojama informacija būtų išsamesnė.

Be to, būtų galima toliau gerinti galimybes susipažinti su susijusiais metaduomenimis, siekiant geriau informuoti naudotojus apie nacionalinius rodiklius, tikslinimus ir pokyčius, palyginti su praėjusiais metais. Ateityje renkant duomenis bus išnagrinėta galimybė išplėsti dabartinį metaduomenų šabloną.

Apibendrinant, nors sąlyginiai įsipareigojimai yra sudėtinga statistikos sritis, per pastaruosius metus joje pasiekta didelės pažangos. Naujai surinkti duomenys rodo, kad, siekiant užtikrinti didesnę viešųjų finansų skaidrumą, Europos Sąjungoje padaryta pažanga, nes galima išsamiau susipažinti su ES valstybių narių finansinėmis pozicijomis. Galimybė susipažinti su palyginamais ir suderintais valdžios sektoriaus sąlyginių įsipareigojimų duomenimis yra svarbus laimėjimas, taigi ES pirmauja šioje srityje tarptautiniu mastu.

¹⁸ Žr. <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, gov_dd_sgd rinkinį.

1 priedas. Visi valdžios sektoriaus sąlyginiai įsipareigojimai ir neveiksnios paskolos ES valstybėse narėse, 2016 m. (procentinė BVP dalis)

	Vyriausybės garantijos			Su nebalansinėmis viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėmis (VPSP) susiję įsipareigojimai	Valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, kurie klasifikuojami kaip nepriklausantys valdžios sektoriui, įsipareigojimai			Neveiksnios paskolos (valstybinis turtas)
	Vienkartinės	Standartinės	Iš viso		Finansinėje veikloje dalyvaujantys subjektai	Kitoje veikloje dalyvaujantys subjektai	Iš viso	
Belgija	10,3	0,6	10,9	0,1	38,0	13,7	51,7	:
Bulgarija	0,4	0,1	0,5	0,0	5,0	8,1	13,1	0,1
Čekija	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	10,7	10,8	1,4
Danija	9,9	0,0	9,9	0,2	10,9	18,2	29,1	0,3
Vokietija	14,3	0,0	14,3	0,0	96,4	4,3	100,7	0,1
Estija	0,0	1,5	1,5	0,1	0,2	13,3	13,5	0,0
Airija	1,9	0,0	1,9	0,7	36,4	6,4	42,8	0,8
Graikija	6,1	0,0	6,1	0,1	136,1	8,1	144,2	0,2
Ispanija	7,7	0,0	7,7	0,3	22,7	3,0	25,7	0,2
Prancūzija	3,0	2,2	5,2	0,0	42,8	19,2	62,0	:
Kroatija	2,6	0,0	2,6	0,1	5,2	5,2	10,4	:
Italija	1,2	1,2	2,4	0,0	29,3	22,6	51,9	0,0
Kipras	9,1	0,3	9,4	0,8	76,2	13,6	89,8	:
Latvija	0,9	0,5	1,5	0,0	-	20,7	20,7	0,2
Lietuva	0,2	0,7	0,9	0,0	0,1	5,8	5,9	0,1
Liuksemburgas	12,0	0,9	12,9	0,0	74,4	7,1	81,5	0,0
Vengrija	7,9	0,2	8,1	1,7	9,3	5,0	14,3	0,0
Malta	14,1	0,0	14,1	0,1	3,2	16,2	19,4	0,0
Nyderlandai	3,3	0,4	3,7	0,4	88,3	15,6	103,9	0,0
Austrija	20,5	0,0	20,5	0,1	14,6	13,4	28,0	1,1
Lenkija	6,5	0,7	7,1	0,0	21,9	12,8	34,7	0,3
Portugalija	5,6	0,0	5,6	3,2	62,4	3,9	66,2	1,5
Rumunija	0,4	1,9	2,2	0,0	3,9	3,5	7,4	0,0
Slovėnija	9,6	0,0	9,6	0,0	40,1	18,2	58,2	5,9
Slovakija	0,0	0,0	0,0	3,1	0,3	1,0	1,3	0,1
Suomija	27,0	1,1	28,0	0,0	20,5	22,2	42,7	0,1
Švedija	10,5	0,0	10,5	0,0	19,4	24,4	43,8	0,7

Jungtinė Karalystė	8,3	0,1	8,3	1,5	37,6	5,4	42,9	0,0
-------------------------------	-----	-----	-----	-----	------	-----	------	-----

'-' duomenų nėra; '-' netaikoma